

SIKKERHETS DATABLAD

Gasspatron Hilti GC 11

AVSNITT 1: Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket

1.1 Produktidentifikator

Handelsnavn	Gasspatron Hilti GC 11
Synonymer	Hilti GC11, Gas can GC11
Intern nr.	7387624

1.2 Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Bruksområder	Gasspatron.
--------------	-------------

1.3 Opplysninger om leverandøren på sikkerhetsdatabladet

Leverandør	Motek as Alf Bjerkesvei 22B 0508 OSLO, Norge Tel: +47 23 05 25 00 Fax: +47 22 64 00 63 E-mail: firmapost@motek.no www.motek.no
Kontaktperson	Andreas Nilsson (E-mail: andreas.nilsson@motek.no)

1.4 Nødtelefonnummer

Nødnummer	112 / Giftinformasjonen, telefon: (+47) 22 59 13 00 WEB: http://www.helsedirektoratet.no/giftinfo
-----------	---

AVSNITT 2: Fareidentifikasjon

2.1 Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til 1272/2008 (CLP)	GHS02, Fare Flam. Aerosol 1: H222
--	--------------------------------------

2.2 Merkingselementer

CLP

Farepiktogrammer

Signalord	Fare
Faresetninger	Flam. Aerosol 1: H222 Ekstremt brannfarlig aerosol.
Sikkerhetssetninger	P210 Holdes vekk fra varme/gnister/åpen flamme/varme overflater. Røyking forbudt. P211 Ikke spray mot åpen flamme eller annen tennkilde. P243 Treff tiltak mot statisk elektrisitet. P251 Beholder under trykk: Må ikke punkteres eller brennes, selv ikke etter bruk. P410+P412 Beskyttes mot sollys. Må ikke utsettes for temperaturer høyere enn 50°C /122°F.
Inneholder	dimetyleter propan isobutan

etanol
propan
butan

2.3 Andre farer

Oppfyller kriteriene for vPvB	Nei.
Oppfyller kriteriene for PBT	Nei.
Andre farer som ikke fører til klassifisering	Ingen kjente farer.

AVSNITT 3: Sammensetning/opplysninger om bestanddeler

3.2 Stoffblandinger

Ingredienser

Navn	CAS-nr	REACH-nr	Innhold	Klassifisering	Symbol
dimetyleter	115-10-6	01-21194721 28-37	25-50 %	Flam. Gas 1: H220	GHS04, GHS02, , Fare
propen	115-07-1	01-21194471 03-50	25-50 %	Flam. Gas 1: H220	GHS04, GHS02, , Fare
isobutan	75-28-5	01-21194853 95-27	12,5-20 %	Flam. Gas 1: H220	GHS04, GHS02, , Fare
etanol	64-17-5	01-21194576 10-43	12,5-20 %	Flam. Liq. 2: H225	GHS02, , Fare
propan	74-98-6	01-21194869 44-21	10-12,5 %	Flam. Gas 1: H220	GHS04, GHS02, , Fare
butan	106-97-8	01-21194746 91-32	5-10 %	Flam. Gas 1: H220	GHS04, GHS02, , Fare

Se avsnitt 16 for setninger i fulltekst.

AVSNITT 4: Førstehjelpstiltak

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Sørg for ro, varme og frisk luft. Plasser bevisstløse skadede på siden og påse at pusten ikke hindres. Ved åndedrettsstans gis kunstig åndedrett. Ikke gi noe å drikke hvis personen er bevisstløs.
-----------------	---

4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Spesifikk førstehjelp	Ingen spesielle førstehjelpstiltak angitt.
------------------------------	--

4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Innånding	Sørg for ro, varme og frisk luft. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Svelging	Skyll nese, munn og svelg med vann. Kontakt lege øyeblikkelig. Svelging er lite sannsynlig da produktet er i en aerosolboks (spray).
Hud	Vask straks forurenset hud med vann og såpe eller et mildt rengjøringsmiddel. Fjern øyeblikkelig gjennomfuktete klær og skyll huden med vann. Kontakt lege hvis irritasjonen vedvarer. Frostskade skal behandles av lege.
Øyne	Skyll straks med rikelige mengder vann i opptil 15 minutter. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.

AVSNITT 5: Brannslukkingstiltak

5.1 Slukningsmidler

Brannslukningsmidler	Vanndusj, -tåke eller -dis, Pulver, skum eller CO ₂ ,
Brannbekjempelse	Unngå vann i konsentrert stråle direkte mot brannpunktet; vil spre ilden. Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann.

5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Karakteristiske farer	Ekstremt brannfarlig. Damper er tyngre enn luft og kan bre seg langs bakken til tennkilder. Ved oppvarming kan beholdere eksplodere.
Forbrenningsprodukter	Karbonmonoksid (CO), Karbondioksid (CO ₂),
5.3 Råd til brannmnskaper	
Vernetiltak ved brann	Brannpersonell som utsettes for forbrenningsgasser/spaltningsprodukter, skal ha lufttilført åndedrettsvern.

AVSNITT 6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Personbeskyttelse	Benytt nødvendig verneutstyr - se avsnitt 8. Unngå hud-, øyekontakt og innånding av damp. Røyking og bruk av åpen ild og andre antennelseskilder er forbudt. Ta forholdsregler mot utladning av statisk elektrisitet.
--------------------------	---

6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Miljøbeskyttelse	Forhindre utslipp til avløpssystem, vann eller jord. Produktet fordampes raskt til atmosfæren.
-------------------------	--

6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprenskningsmetoder	La fordampe. Hold vekk fra trange rom pga. eksplosjonsfare. Absorber i inert, fuktig, ikke brennbar materiale. Spyl deretter området med vann. Oppsamlet materiale leveres i lukkede og merkede beholdere til godkjent mottaksstasjon.
-----------------------------	--

6.4 Henvisning til andre avsnitt

Avfall behandles iht. avsnitt 13.

AVSNITT 7: Håndtering og lagring

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Forholdsregler ved bruk	Benytt nødvendig verneutstyr - se avsnitt 8. Unngå innånding av damper. Unngå søl, hud- og øyekontakt. Sørg for god ventilasjon. Unngå oppvarming, gnist og åpen ild. Damper er tyngre enn luft og kan spre seg langs bakken. Damper kan danne eksplosive blandinger med luft.
--------------------------------	--

7.2 Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforeneligheter

Forholdsregler ved lagring	Oppbevares på kjølig, tørt og ventilert lager og i lukkede beholdere. Beskytt mot lys, også mot direkte sollys. Brannfarlig eller brennbar: Holdes vekk fra oksiderende stoff, varme og flammer. Lagres ved temperatur: 5 - 25 °C. Lagres vekk fra alle tennkilder og åpne flammer. Ta forholdsregler mot elektrostatisk oppladning. Trykkbeholder. Må ikke utsettes for temperaturer over 50°C. Felles lagring: Må ikke lagres sammen med drivpatroner.
-----------------------------------	--

Lagringskategori	Lagres som brannfarlig gass under trykk.
-------------------------	--

7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Særlig(e) bruksområde(r)	Kontakt leverandør for ytterligere opplysninger.
---------------------------------	--

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll/personbeskyttelse

8.1. Kontrollparametere

Navn	CAS nr.	Referanse	Gj.snitt 8t.eksp.	Takverdi	Dato
dimetyleter	115-10-6	AN.	200/384 ppm/mg/m ³		
etanol	64-17-5	AN.	500/950 ppm/mg/m ³		
propan	74-98-6	AN.	500/900 ppm/mg/m ³		
butan	106-97-8	AN.	250/600 ppm/mg/m ³		

Ingredienskommentar

AN = Liste over tiltaksverdier og grenseverdier for forurensninger i arbeidsatmosfæren
 A=Allergifremkallende, H=Hudopptak, K= Kreftfremkallende, M= Arvestoffskadelig
 R= Reproduksjonstoksisk, G=Maksimum grenseverdier for forurensning i pustesonen
 i forhold til en fastsatt referanseperiode på 8 timer, S= Korttidsverdi, T= Takverdi

Verneutstyr**Ventilasjon**

Sørg for tilstrekkelig generell og lokal avtrekksventilasjon.

8.2 Eksponeringskontroll**Åndedrettsvern**

Åndedrettsvern normalt ikke påkrevd.

Håndvern

Bruk vernehansker av: Butylgummi. 0,1 mm Standard EN 374.

Øyevern

Bruk godkjente vernebriller. Standard EN 166.

Verneklær

Bruk hensiktsmessige verneklær for å beskytte mot langvarig eller gjentatt hudkontakt

Hygieniske rutiner

Vask huden ved slutten av hvert skift og før spising, røyking og bruk av toalett.

Eksponeringskontroll

Ved avfyring må hørselvern benyttes.

DNEL

Ingen data.

PNEC

Ingen data.

AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper**9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper****Form/konsistens**

Aerosol.

Farge

Fargeløs.

Lukt

Karakteristisk.

Kommentarer til fysikalske data

Løsemiddelinhold (VOC), g/l: 1018,6

Løselighetsbeskrivelse

Uoppløselig i vann.

Tetthet (g/cm³)

1,02 (DIN 51757) - 20

Temperatur (°C):

Damptrykk

830 kPa

Temperatur (°C):

Ekspløsjongrense (%)

1,7 - 18,6

9.2 Andre opplysninger**HMS opplysninger**

Ingen kjente.

AVSNITT 10: Stabilitet og reaktivitet**10.1. Reaktivitet**

Ingen reaktive grupper.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilt under anbefalte vilkår for oppbevaring og håndtering.

10.3 Mulighet for farlige reaksjoner**Farlig polymerisering**

Polymeriserer ikke.

10.4. Forhold som skal unngås

Unngå sterk oppvarming, åpen flamme og tennkilder.

10.5 Uforenlige materialer**Stoffer som skal unngås**

Oksidasjonsmidler.

10.6 Farlige nedbrytningsprodukter

Spaltningsprodukter

Ingen farlige spaltningsprodukter ved anbefalte bruks- og lagringsbetingelser.

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger

Sensibilisering	Ingen kjente allergifremkallende egenskaper.
Genotoksisitet	Ingen kjente arvelige eller mutagene egenskaper.
Kreftfremkallende egenskaper	Ingen kjente kreftfremkallende egenskaper.
Reproduksjonstoksisitet	Ingen kjente, skadelige effekter på reproduksjonsevne, fruktbarhet eller fosterutvikling.
Innånding	Damp kan påvirke sentralnervesystemet og gi hodepine, kvalme, brekninger eller rus. Langvarig innånding av store konsentrasjoner kan skade åndedrettsorganene.
Svelging	Lite sannsynlig eksponeringsvei. Produktet er i aerosolform. Aspirasjon til lungene ved svelging kan forårsake lungeskader (kjemisk lungebetennelse).
Hudkontakt	Ved normal bruk forventes ingen hudirritasjon. Kontakt med flytende stoff kan gi frostskafer.
Øyne	Fare for frostskafer ved sprut i øyne, aerosol.
Helsefareinformasjon	Gjentatt, sterk eksponering eller jevnlig eksponering over lang tid for løsemidler, kan gi skader av varig karakter.
Opptaksvei	Innånding. Hud- og/eller øyekontakt.
INGREDIENS:	dimetyleter
Toksisk kons., LC 50	308 mg/l/4t (inh rotte)
INGREDIENS:	propen
Toksisk kons., LC 50	>86 mg/l/4t (inh rotte)
INGREDIENS:	isobutan
Toksisk kons., LC 50	>50 mg/l/4t (inh rotte)
INGREDIENS:	etanol
Toksisk dose, LD 50	7060 mg/kg (oral rotte)
Toksisk dose, LD 50 hud	>20000 mg/kg (hud kanin)
Toksisk kons., LC 50	124,7 mg/l/4t (inh rotte)
INGREDIENS:	propan
Toksisk dose, LD 50	>5000 mg/kg (oral rotte)
Toksisk kons., LC 50	513 mg/l/time (inh rotte)
INGREDIENS:	butan
Toksikologiske data	Akuttgiftighet. LC50 2 timer Innånding Mus 680 mg/l
Toksisk kons., LC 50	658 mg/l/4t (inh rotte)

AVSNITT 12: Økologiske opplysninger

12.1. Giftighet

Økotoksisitet

Produktet skal ikke merkes som miljøfarlig i henhold til gjeldende regelverk. Dette utelukker ikke at tilfeldige større utslipp eller ofte gjentatte mindre utslipp kan ha en skadelig eller forstyrrende innvirkning på miljøet.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Ingen opplysninger.

12.3 Bioakkumuleringsevne

Ingen opplysninger.

12.4 Mobilitet i jord

Mobilitet

Produktet er meget flyktig og vil raskt fordampe til luft.

12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

PTB/vPvB

Komponenten(e) er ikke identifisert som et PBT eller vPvB stoff.

12.6. Andre skadevirkninger

Ingen kjent informasjon.

INGREDIENS:	dimetyleter
LC50, 96 t, Fisk, mg/l	1474
EC50, 48 t, Daphnia, mg/l	2390
IC50, 72 t, Alger, mg/l	1986
Fordelingskoeffisient (log Pow)	0,10
Persistens og nedbrytbarhet	BOD: 0 - 1% (MITI).
INGREDIENS:	propen
LC50, 96 t, Fisk, mg/l	51,2
EC50, 48 t, Daphnia, mg/l	56,6
IC50, 72 t, Alger, mg/l	35,5
Bioakkumulasjonspotensial	BCF:31
Fordelingskoeffisient (log Pow)	1,77
Persistens og nedbrytbarhet	Komponenten er lett bionedbrytbar.
INGREDIENS:	isobutan
LC50, 96 t, Fisk, mg/l	9,89
EC50, 48 t, Daphnia, mg/l	8,96
IC50, 72 t, Alger, mg/l	5,94
Bioakkumulasjonspotensial	BCF:26,92
Fordelingskoeffisient (log Pow)	2,82
INGREDIENS:	etanol
LC50, 96 t, Fisk, mg/l	13500 (Pimephales promelas)
EC50, 48 t, Daphnia, mg/l	5400 (Daphnia magna)
IC50, 72 t, Alger, mg/l	>10,9 (Skeletonema costatum)
Bioakkumulasjonspotensial	BCF:0,66
Fordelingskoeffisient (log Pow)	-0,32
Persistens og nedbrytbarhet	BOD5/COD: 0,4 - 0,8 85 % deg., 28 dager, Metode: OECD 301D
INGREDIENS:	propan
LC50, 96 t, Fisk, mg/l	16,9
EC50, 48 t, Daphnia, mg/l	16,3
IC50, 72 t, Alger, mg/l	11,3
Bioakkumulasjonspotensial	BCF: 13,18 Komponenten er ikke bioakkumulerbar.
Fordelingskoeffisient (log Pow)	2,36
INGREDIENS:	butan
Bioakkumulasjonspotensial	BCF:33,88
Fordelingskoeffisient (log Pow)	2,89

AVSNITT 13: Disponering

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Generelt	Klassifisert som farlig avfall etter Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).
Behandlingsmetoder	Avfall skal deponeres på en forsvarlig måte og leveres til godkjent behandlings- eller mottaksstasjon.
Avfallskode	14 06 03* andre løsemidler og løsemiddelblandinger. 15 01 04 emballasje av metall. Den oppgitte EAL-kode er veiledende, og avhengig av hvordan avfallet er oppstått. Sluttbruker må selv vurdere valg av riktig kode.
Forurenset emballasje	Følg anvisning for destruering av brukt emballasje.

AVSNITT 14: Transportopplysninger

Transportfareseddel

VEITRANSPORT (ADR):**14.1 FN-nummer**

UN-nr.	1950
UN-nr, sjøtransport	1950
UN-nr. flytransport	1950

14.2 FN-forsendelsesnavn

Varenavn, nasj. AEROSOLBEHOLDERE, BRANNFARLIG

Varenavn, internasj. AEROSOLS, flammable

14.3 Transportfareklasse(r)

ADR-klasse	2
ADR faresedler	2.1
Klassifiseringskode	5F
ADR-farenr.	23

JERNBANETRANSPORT (RID):

RID-klasse	2
RID faresedler	2.1

SJØTRANSPORT (IMDG):

IMDG-klasse	2
EmS-nr.	F-D, S-U

TRANSPORT PÅ INNSJØER OG ELVER (ADN):**FLYTRANSPORT (IATA-DGR / ICAO-TI):**

IATA/ICAO-klasse	2.1
IATA/ICAO-fareseddel	Flamm.gas

14.4. Emballasjegruppe**14.5 Miljøfarer**

Transport på innsjøer og elver - opplysninger	Ikke relevant.
---	----------------

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Ingen særskilte forholdsregler.

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Ingen IBC-kode for bulktransport offshore (MARPOL).

AVSNITT 15: Opplysninger om bestemmelser**15.1 Sikkerhets-, helse- og miljøforskrifter eller lovverk som er spesifikke for stoffet eller blandingen****Regelverk**

Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger EU-forordning 453/2010/EF, 1907/2006 (REACH), 1272/2008/EF (CLP), 790/2009/EF. Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer. Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). Transport av farlig gods: ADR/RID, IMDG, IATA/ICAO.

Deklarasjonsnummer

317425

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Kjemikaliesikkerhetsvurdering

Kjemisk sikkerhetsrapport (CSR) er ikke utarbeidet for dette produktet.

AVSNITT 16: Andre opplysninger

Forklaring til setninger i avsnitt 3

H220 Ekstremt brannfarlig gass.
H225 Meget brannfarlig væske og damp.

* Informasjon som er revidert siden forrige versjon av sikkerhetsdatabladet

Revisjonskommentar

Revisjon 30.04.2009 nr. 2: erstatter sikkerhetsdatabladet av 25.10.2005. Utarbeidet i REACH-format og i hht. ATP 30. Ingen endring av sammensetning eller produktets klassifisering.
Revisjon 19.03.2010, nr. 3: erstatter sikkerhetsdatabladet av 30.04.2009. Ingen endring av sammensetning eller produktets klassifisering.
Revisjon 26.08.2011, nr. 4: erstatter sikkerhetsdatabladet av 19.03.2010. Endret sammensetning. Ingen endring av produktets klassifisering.
Revisjon 20.03.2013, nr. 5: erstatter sikkerhetsdatablad av 26.08.2011. Utarbeidet i CLP-format. Endret navn fra "Gasspatron GC11 for Hilti Boltepistol" til "Gasspatron Hilti GC 11". Endret merking fra F+, R12 til GHS02, H222. Ingen endring i sammensetning.
Revisjon 30.09.2015, nr. 6: erstatter sikkerhetsdatablad av 20.03.2013. Endret sammensetning. Endret produktets klassifisering til GHS02, Fare, Flam. Aerosol 1: H222, Flam. Aerosol 2: H229.

Utarbeidet av

Essenticon AS, Leif Weldingsvei 18, N-3208 Sandefjord, Norge. E-mail: post@essenticon.no. Tlf.: +47 33 42 34 50 - Fax: +47 33 42 34 59
www.essenticon.com

Utstedelsesdato

10.03.2004

Endret dato

30.09.2015

Revisjonsnr.

6

Revisjonsnr. / erstatter datablad av dato

20.03.2013

Databladstatus

CLP 04 ATP

Signatur

R. E. Lunde

Forbehold om ansvar

Opplysningene i dette sikkerhetsdatablad er basert på vår nåværende kunnskap og på gjeldende regelverk og nasjonal lovgivning. Informasjonen er basert på sist tilgjengelige data og er kun gjeldende for produktets tiltenkte bruksområde.